

Budapest, 2013. december 14. - **Nehéz és kockázatos szívműtete után 2012 decemberében tért vissza az aktív munkához Kocsis Zoltán, a Nemzeti Filharmonikusok főzeneigazgatója azóta külföldön és vidéken is koncertkörúton járt,** az MTI-nek adott interjújában pedig több szempontból is jelentősnek nevezte az elmúlt egy évet.

"Sikerült valamelyest fékeznem a tempót, ebben persze az orvosi utasításra szedett nyugtatóknak is részük van. Kissé csitult az életritmusom, de nem szeretném ebbe az irányba terelni a zenéhez való viszonyomat, temperamentum nélkül nem érdemes csinálni. Még Brahmshez sem lehet valamiféle higgadt alapállásból közelíteni. Nem is szólva azokról a művekről, amely a legbensőbb érzelmeimet, a zsigereimet mozgatják meg. Ez lehetetlen" - hangsúlyozta.

Elmondta, sokkal kevesebbet idegeskedik, a zenekarral és az énekkarral szinte száz százalékig békessé vált a viszonya, amelyet másfél-két évvel ezelőtt még a "meglehetősen feszült" kifejezéssel lehetett jellemezni - attól függően, hogy a zenészek mennyire voltak felkészültek, mennyire érezték sajátjuknak az éppen előadandó művet. "Most ez kevésbé izgat, ahogy a karrier is kevésbé érdekel."

Kocsis Zoltán - bár a 2004-ben átvett MIDEM-életműdíjat akkor korainak érezte - ma már úgy gondolja, hátrahagy valamit, amitől kicsit más lett a világ. "Ha nem is büszkeséggel, de jogos öntudattal jelenthetem ezt ki" - mondta. Azokkal a zenékkal, amelyekkel behatóan foglalkozott, sikerült olyan viszonyba kerülnie, hogy - reméli legalábbis - valamiféle irányt szabott azok számára, akiket érdekel a műfaj.

Az elmúlt egy évet abból a szempontból is jelentősnek tartja, hogy jóval több ideje maradt a zongorázásra. "Fontos elmélyedni azokban a művekben, amelyeknél úgy érzem, rám van szükség a 'tisztába tételhez'. Gondolok például a Strauss-projektre. Az előadásokat kísérő sikerek másodlagos jelentőségűek számomra, sokkal fontosabb az, hogy végre sikerült előadni a szerző utolsó operáját, a Capricciót és sikerült egy olyan Hallgatag asszonyt produkálni, amely zeneileg világviszonylatban is jelentős előadásnak bizonyult. Ehhez persze nagyon nagy segítséget kaptam az énekesektől és a zenekartól. Érdemes volt ezt az egy évet úgy végigvinni, hogy egy kívülálló számára változatlan intenzitásúnak látszék."

A Strauss-sorozatban meglepő módon balett következik, a József-legenda, amelyet a filharmonikusok előtt csak a Budapesti Fesztiválzenekar játszott, ráadásul koncertszerűen. "Mi Juronics Tamás koreográfiájával és a Szegedi Kortárs Balettel karöltve jelenítjük meg a kompozíciót. Kissé nehézzé teszi az előadást, hogy rengeteg a szereplő, de hál'isten a Műpa pódiuma elég nagy. A József-legendát érdekes vállalkozás követi: a Daphné már játszottuk koncertszerűen Miskolcon és Budapesten is, de most ezzel is lemegyünk az árokba, és elé tesszük a Friedenstagot. Így teljesítjük Strauss álmát, hogy a két egyfelvonásos opera egy estén kerüljön színre, ahogy az a drezdai ősbemutatón történt."

Kocsis Zoltán szerint a két mű szorosan összetartozik, jóllehet, az egyik a harmincéves háború idején játszódik, a másik egy görög mitológiai témát dolgoz fel, de mindkettő a legmélyebb humánus jegyében fogant.

"Nemcsak Debussyvel, Bartókkal, Rahmanyinovval, de Brahmszal és Beethovennel is gyerekkorom óta pajtási viszonyban vagyok, Mozarttal pedig kiváltképp. Egy ilyen zenei mindenevő számára, mint én, csak roppant kevés zene létezik, ami idegen lenne. Felserdülve tökéletesen magamba szívtam a német zenekultúrát, kamasz koromban rajongtam például Brahmsért, és ez a rajongás azóta sem csökkent. Most egy Brahms-ciklus közepén vagyunk, minden fontosabb zenekari művét eljátsszuk. Azt mondhatom: Brahms mélyen megrendítő tartalmat közvetít a legszigorúbb szimfonikus formákon belül. Nincs szüksége operaszínpadra, három-négy perces témákra ahhoz, hogy a lényegről beszéljen."

Kocsis Zoltán megjegyezte, Wagner néhányszor durván leszólta Brahmsot. "Ő nagyon kevés kortársát szerette. A kortársi közelség általában igen kevéssé alkalmas arra, hogy felmérjük, hogy kik képesek jelentős értékeket létrehozni" - mutatott rá a főzeneigazgató. "Wagnernek már korán határozott véleménye alakult ki a művészetekről. Liszt mint jelenség elég taszító lehetett számára, ugyanakkor csodálta is, sok mindent ellopott tőle. Liszt lányában, Cosimában igyekezett megtalálni ennek a furcsa ambivalens érzésnek a gyógyszerét. Ha elgondolom, hogy Muszorgszkij például milyen sokat jelentett Lisztnek és milyen keveset Wagnernek, akkor nincs mit csodálkozni azon, hogy Wagner számára Brahms csupán egy puffadt vörös ember volt, akinek nagyon szárazak, ugyanakkor keresettek a művei."

Kocsis Zoltán életében a Bartók Új Sorozat is rendkívül fontos vállalkozás. "Amikor a kilencvenes évek felé befejeztem a zongoraművek felvételét, tudtam, hogy nem zárul le a Bartók-zenéhez fűződő intenzív kapcsolatom, hanem folytatódik a zenekari és színpadi művekkel. Úgy érzem, sikerült azt az a logikai rendszert, ugráskészséget meg-megjeleníteni és korongba 'égetni', amely Bartók saját előadású felvételiben tükröződik. Azt hiszem, ezek is kicsit megváltoztatták a világot. Helyükre kerültek méltatlanul elhanyagolt zenekari darabok, például az első és a második szvit. Messze nem vagyunk készen, a nagy kórusművek, két színpadi mű, a dalok, néhány kamaramű, az átdolgozások még hátravannak, nem kis munkát jelentve."